DE FRYSKE MARREN

Advies aan college van burgemeester en wethouders van De Fryske Marren

Portefeuillehouder(s)	de heer J. van Zanden	**Overlegd/samengewerkt met:**
Datum voorstel:	08 oktober 2026	Adviseur:
Besluit raad:	Ja	☐ communicatie ☐ juridische zaken
T.k.n. raad:	Ja	☐ financiën ☐ p&o
		☐ inkoop
Zaaknummer:	Z.918193	Team:
Aantal bijlagen:	4	☐ backoffice sociaal domein ☐ sociaal wijkteam jeugd en gezin ☐bestuur en concernadvies ☐sociaal wijkteam werk en inkomen ☐concerncontrol ☐sociaal wijkteam zorg en participatie ☐diensten beheer ☐vergunningen, toezicht en handhaving ☐informatie ☐wijkbeheer ☐klanten contact centrum ☐wijkoverschrijdend beheer ☐maatschappelijke ontwikkeling ☐middelen ☐ondersteuning ☐ruimtelijk beheer/realisatie ☐ruimtelijke ontwikkeling

Onderwerp:
Septembercirculaire 2026

Ontwerpbesluit:
Het college besluit

1. Kennis te nemen van de uitkomsten van de septembercirculaire 2026;
2. De raad voor te stellen de begroting 2026 en de Programmabegroting 2027-2030 te wijzigen conform de effecten van deze circulaire aan de hand van de begrotingswijziging (bijlage 3).
3. Een bedrag van € 800.000 van deze septembercirculaire voor boekjaar 2027 te storten in de Algemene reserve.
4. De raad via bijgevoegd raadsmemo (Bijlage 4) te informeren over het betrekken van de besluitvorming over de septembercirculaire 2026 bij de besluitvorming over de Programmabegroting 2027-2030.

Datum:	**Openbaar:** openbaar
Besluit college:	

Inleiding - Ynlieding
Op 15 september 2026 heeft het Rijk de septembercirculaire 2026 gepubliceerd (zie bijlage 1). Wij schetsen in dit advies de stand van de septembercirculaire 2026 ten opzichte van de meicirculaire 2026 welke verwerkt is in de programmabegroting 2027-2030.

De septembercirculaire 2026 geeft de vertaling van de miljoenennota. Deze circulaire bevat onder andere informatie over de actualisatie van het accres, ontwikkeling van de uitkeringsbasis en een aantal taakmutaties en integratie- en decentralisatie uitkeringen.

Deze septembercirculaire laat een positief effect zien voor de jaren 2026 t/m 2030, maar biedt geen structurele oplossingen voor onze financiële tekorten, omdat deze tekorten groter zijn dan de effecten van de septembercirculaire 2026. Daarom wordt ook voorgesteld om voor het jaar 2027 een voordeel van € 800.000 te storten in de Algemene reserve.

Samenvatting
De circulaire bevat informatie over de accresontwikkeling en taakmutaties welke een positief effect hebben op ons meerjarenperspectief. Daarnaast bevat deze een negatief effect op de ontwikkeling van onze uitkeringsbasis. Dat zijn de maatstaven en gegevens die bepalen hoe de algemene uitkering uit het gemeentefonds over gemeenten wordt verdeeld. Per saldo ontstaat er een positief effect op ons meerjarenperspectief.

Hieronder het financieel perspectief na verwerking van de septembercirculaire 2026:

Overzicht financieel perspectief (x € 1.000)

	2026*	2027	2028	2029	2030
Financieel meerjarenperspectief (Financiële verordening)					
Saldi voorjaarsrapportage 2026 en meicc en Programmabegroting 20	-5.619	118	132	148	175
Bijgesteld meerjarenperspectief na septembercirculaire 2026	-6.016	421	1.066	1.239	1.383
Structureel financieel meerjarenperspectief (Toezichthouder)					
Structureel meerjarenperspectief VJR 2026/PB 2027-2030	-4.021	-218	-6.696	-5.448	-3.621
Bijgesteld structureel meerjarenperspectief na septembercirculaire 2(	-4.416	85	-5.762	-4.357	-2.413

Beoogd resultaat - Beëage resultaat
De raad de uitkomsten van de septembercirculaire 2026 van het gemeentefonds laten vaststellen.

Argumenten - Arguminten
1.1 Het accres heeft een positief effect op de algemene uitkering van onze gemeente
Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. De jaarlijkse toe- en afname van het gemeentefonds wordt het accres genoemd. In deze circulaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor de jaren 2027 en verder. Dit heeft een positief effect van per saldo € 795.000 in 2027 oplopend naar € 942.000 in 2030.

1.2 Middelen voor de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Versterking Regie Volkshuisvesting
Het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting zorgt ervoor dat overheden kunnen sturen op hoeveel, waar en voor wie er wordt gebouwd. Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel ontstaan extra werkzaamheden voor gemeenten. Hiervoor was in 2025 reeds incidenteel al een ophoging geweest vanuit het gemeentefonds. In deze circulaire zijn de middelen voor de jaren 2026 en verder overgeheveld. Het gaat om een jaarlijkse bijdrage van € 56,2 miljoen voor de uitvoeringskosten. Voor de integrale dienstverlening is € 9,8 miljoen beschikbaar gesteld voor het jaar 2026 en € 3 miljoen structureel vanaf 2027. Voor onze gemeente betekent dit een bedrag van € 282.000 in 2026 oplopend naar € 321.000 in 2030 voor de uitvoeringskosten en de integrale dienstverlening.

1.3 BTW compensatiefonds raming is bijgesteld
In deze septembercirculaire hebben wij € 525.000 ontvangen als voorschot ruimte onder het BCF-plafond 2026. Conform de richtlijnen van de provincie hebben wij bij voorgaande circulaires een stelpost

opgenomen voor het BTW Compensatiefonds. Deze stelpost ter hoogte van € 617.000 komt hierdoor te vervallen in het jaar 2026.

2.1 Aanpassing begroting conform financiële verordening
De financiële vertaling van de septembercirculaire leidt tot een aanpassing van de begroting. Conform onze financiële verordening wordt na het verschijnen van een circulaire aan de raad een raadsvoorstel met een begrotingswijziging aangeboden. Deze begrotingswijziging wordt verwerkt in de begroting 2026 en de begroting 2027-2030 (zie bijlage 3).

3.1 De Algemene Reserve versterken met het positieve effect van deze septembercirculaire
De algemene reserve van onze gemeente staat onder druk en is daarmee kwetsbaar. Deze is van belang om toekomstige financiële tegenvallers en tekorten op te kunnen vangen en vormt daarmee een belangrijk onderdeel van de financiële weerbaarheid van de gemeente. Doordat wij zien dat de algemene reserve de komende jaren gaat afnemen, is het noodzakelijk om deze weer op peil te brengen en de financiële positie van de gemeente te versterken.

Het positieve financiële effect van de septembercirculaire voor het jaar 2027 biedt hiervoor een mogelijkheid. Door dit voordeel in te zetten ter versterking van de algemene reserve, kan de financiële buffer van de gemeente worden vergroot. Hiermee wordt de weerbaarheid tegen toekomstige financiële risico's versterkt en ontstaat er meer ruimte om eventuele tegenvallers op te vangen. Wij stellen voor om € 800.000 te storten in de algemene reserve.

4.1 De Raad te informeren over de vervroeging van vaststelling van deze septembercirculaire 2026
Naast deze septembercirculaire 2026 ligt de Programmabegroting 2027 voor bij de gemeenteraad van 2 november 2026. Op basis van de structurele saldi in de Programmabegroting 2027 en de voorlopige beoordeling van deze begroting door de toezichthouder, is een reëel risico van preventief toezicht. Het college wil dit voorkomen. Door de vaststelling van de septembercirculaire 2026 en het autoriseren van de daarbij behorende begrotingswijziging te laten plaats vinden in dezelfde vergadering als de vaststelling van de begroting, kan preventief toezicht worden voorkomen. Hierover wordt de raad geïnformeerd via bijgevoegde raadsmemo (Bijlage 4).

Kanttekeningen: risico's en eventuele beheersmaatregelen – Kanttekeningen: risiko's en eventuele behearsmaatregels
Gevolgen financieel meerjarenperspectief
Deze septembercirculaire leidt tot een aanpassing van de algemene uitkering aan onze gemeente. Hierdoor is het financieel meerjarenperspectief niet meer actueel. Om dit meerjarenperspectief weer te actualiseren is een begrotingswijziging bijgevoegd.

Besluit over te oormerken middelen uitgesteld
De septembercirculaire 2026 bevat onder andere taakmutaties, decentralisatie-uitkeringen en integratie-uitkeringen. Deze middelen komen vanuit het Rijk via het gemeentefonds beschikbaar. De benaming geeft aan met welke taak, ontwikkeling of beleidsopgave de middelen in de rijksbegroting samenhangen. Deze middelen zijn vrij besteedbaar en de gemeenteraad besluit over eventuele toekenning van deze middelen aan specifieke onderwerpen.

Binnen de gemeente wordt echter als werkwijze gehanteerd dat middelen uit taakmutaties, decentralisatie- en integratie-uitkeringen worden geoormerkt voor het betreffende onderwerp wanneer hiervoor al eerder beleid door de gemeenteraad is vastgesteld. Vanwege het naar voren halen van de behandeling van de septembercirculaire 2026 is een eventuele oormerking in dit raadsvoorstel niet meegenomen. De financiële effecten van deze circulaire worden toegevoegd aan het begrotingssaldo. Het oormerken van deze middelen wordt meegenomen in het onderzoek naar ombuigingsmogelijkheden in het kader van de brede afweging.

Voor een overzicht van de taakmutaties, decentralisatie-uitkeringen en integratie-uitkeringen verwijzen we naar de uitgebreide toelichting (bijlage 2).

Najaarsrapportage 2026 en Programmabegroting 2027-2030 nog niet vastgesteld
Ten tijde van het opstellen van dit raadsvoorstel zijn de Najaarsrapportage 2026 en de Programmabegroting 2027-2030 nog niet vastgesteld. Eventuele wijzigingen bij besluitvorming kunnen invloed hebben op de gepresenteerde financiële saldi.

Beleid, regelgeving en Sustainable Development Goals (SDG's) – Belied, regeljouwing en Sustainable Development Goals (SDG's)

Financiële verordening

Financiën - Finânsjes

Deze circulaire heeft de volgende financiële effecten op de saldi gepresenteerd in de advisering over de voorjaarsrapportage 2026 en de programmabegroting 2027-2030 (x € 1.000):

Effect financieel meerjarenperspectief (x€ 1.000)

	2026*	2027	2028	2029	2030
Saldo voorjaarsrapportage 2026 en begroting 2027-2030	-5.621	118	132	148	175
Meicirculaire effect 2026	2				
Effecten septembercirculaire 2026	220	1.103	934	1.091	1.208
Saldo na verwerking meicirculaire	-5.399	1.221	1.066	1.239	1.383
BTW Compensatiefonds raming bijstellen	-617				
Storting aan de algemene reserve		-800			
Bijgesteld meerjarenperspectief	-6.016	421	1.066	1.239	1.383

Effect structureel financieel meerjarenperspectief (x€ 1.000)

	2026*	2027	2028	2029	2030
Bijgesteld meerjarenperspectief	-6.016	421	1.066	1.239	1.383
Elimineren verrekeningen algemene reserve	3.100	1.400	300	1.600	3.400
Niet ingevulde bezuinigingstaakstelling		-	-5.696	-5.696	-5.696
Stelpost Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd			-1.500	-1.500	-1.500
Incidentele aanmelding jeugdzorg (toezichtsbrief provincie)	-1.500	-1.500			
Incidentele aanmelding Piek Reisdocumenten (toezichtsbrief provincie)		39	68		
Incidentele aanmelding BUIG (toezichtsbrief provincie)		-275			
Structureel meerjarenperspectief	-4.416	85	-5.762	-4.357	-2.413

Toelichting saldi voorjaarsrapportage 2026 en begroting 2027-2030

De saldi zijn berekend op basis van het saldo van de voorjaarsrapportage 2026 en de Programmabegroting 2027-2030. Het verwachte saldo 2026 is gebaseerd op de stand van de voorjaarsrapportage 2026 en het effect van de meicirculaire 2026 op het boekjaar.

Toelichting Effecten septembercirculaire 2026

Deze circulaire bevat een positief effect op de jaren 2026 t/m 2030 van € 220.000, € 1,1 miljoen, € 934.000, € 1,1 miljoen en € 1,2 miljoen. In 2026 is het effect per saldo negatief in verband met de vrijval stelpost btw compensatiefonds. De positieve effecten ontstaan met name door een positieve accresontwikkeling en een aantal taakmutaties zoals de middelen voor volkshuisvesting.

Toelichting tabel effect structureel financieel meerjarenperspectief

De financiële ruimte voor nieuw beleid baseren we op het structureel financieel meerjarenperspectief. De eenmalige verrekeningen met de algemene reserve en de niet ingevulde taakstellingen nemen we hier niet in mee. Dit in lijn met de toetsing van de provincie als toezichthouder. Ook de posten die door de

toezichthouder zijn aangemerkt als structureel moeten ten laste/ten goede worden gebracht van het meerjarenperspectief. Het bijgestelde meerjarenperspectief laat in de jaren 2028 t/m 2030 een negatief meerjarenperspectief zien. Maar het eerste jaar (2027) laat een positief saldo zien en is daarmee structureel sluitend.

Mutaties (x € 1.000)

	2026	2027	2028	2029	2030
Accresontwikkeling	525	795	774	933	942
Ontwikkeling uitkeringsbasis/WOZwaarden mutaties	-695	-179	-181	-190	-91
Taakmutaties	334	286	299	306	315
Integratie- en decentralisatieuitkeringen	56	201	42	42	42
Effecten Septembercirculaire 2026	220	1.103	934	1.091	1.208
Mutatie stelposten	-617				
	-397	1.103	934	1.091	1.208

Bovenstaande tabel laat onderverdeeld de effecten van deze septembercirculaire zien. Voor de verdere toelichting op deze posten verwijzen wij naar bijlage 2 uitgebreide toelichting mutaties septembercirculaire 2026.

Duurzaamheid - Duorsumens
N.v.t.

Participatie - Partisipaasje
N.v.t.

Communicatie - Kommunikaasje
N.v.t.

Vervolg en evaluatie - Ferfolch en evaluaasje

College	13 oktober 2026
Petear	19 oktober 2026
Debat en Beslút	2 november 2026

Bijlagen - Taheakke
1. Bijlage 1: Septembercirculaire gemeentefonds 2026
2. Bijlage 2: Uitgebreide toelichting mutaties septembercirculaire 2026
3. Bijlage 3: Begrotingswijziging septembercirculaire 2026
4. Bijlage 4: Raadsmemo naar een structureel sluitende begroting 2027-2030 via de septembercirculaire 2026